

Jaarverslag 2013
van de Snuiftabak- en Specerijenmolens
"De Ster" en "De Lelie"
en
Stichting De Kralingse Snuif en Specerijen Compagnie
De Ster en De Lelie

Inhoudsopgave

INLEIDING	2
DE MAALPLOEG	3
DRAAI- EN MAALACTIVITEITEN	3
ONDERHOUD	5
BIOTOOP	6
BEZOEKERS	7
PUBLICITEIT	8
WEBSITE	8
HET JAAR IN CIJFERS	9
DE GRAFIEKEN	12
DE STICHTING	14
FINANCIEEL JAARVERSLAG	18

Inleiding

Het is ons een genoegen u ook dit jaar weer een gecombineerd jaarverslag te kunnen aanbieden van de molens aan de Kralingse Plas en de Stichting de Kralingse Snuif en Specerijen Compagnie De Ster en De Lelie.

De samenstelling van de maalploeg heeft dit jaar geen wijzigingen ondergaan.

Dit jaar mochten we ook weer ondersteuning van onze sponsors ontvangen.

Hoogtepunt dit jaar was wel de presentatie van het "belevenishek" bij molen De Lelie door oud schrijver, publicist en oud gemeenteraadslid Manuel Kneepkens. In zijn toespraak ging hij in op de nonchalante manier waarop de gemeente Rotterdam met haar cultureel erfgoed omgaat. De snuif en specerijenmolens zijn internationaal bekender dan in de stad zelf. Hij sloot zijn toespraak af met een speciaal door hem voor de gelegenheid geschreven gedicht dat verderop in dit verslag weergegeven is.

Er is verder gewerkt aan de karottensnuif St. Omer No.1. In de loop van het jaar werden problemen met zeven allengs minder en kon de snuif ook in de webwinkel aangeboden worden.

De "met windkracht" gemalen kaneel wordt vooral afgenomen door bezoekers van de molen die na hun bezoek een busje meenemen. Dit jaar waren er 4 molenwinkels die onze kaneel afnamen. Verder werden de gemalen specerijen ook geëxporteerd naar de V.S.

De webwinkel voldeed aan de verwachtingen. De kosten werden ruimschoots terug verdiend.

Tot onze spijt hoorden we halverwege het jaar dat karottenfabriekje ontruimd moest worden omdat de stichting Vrienden van het Karottenfabriekje zichzelf had opgeheven. De mogelijkheid om grote groepen te ontvangen is hiermee verdwenen.

Aangezien de noodzaak ontstond om zelf koek/speculaaskruiden te gaan malen is er contact gezocht met het handelshuis Catz International. Zij waren bereid om te kijken hoe zij ons helpen bij het verkrijgen van de benodigde grondstoffen.

Een woord van dank aan de personen, bedrijven en organisaties die het voortbestaan van de molens mede mogelijk maken is hier zeker op z'n plaats.

Wij hopen dat u ook nu weer met genoeg kennis zult nemen van dit jaarverslag.

De maalploeg

Dit jaar waren er geen wijzigingen in de samenstelling van de maalploeg.

De samenstelling per 31 december was:

G. van Harrewijen	Mentormolenaar
J. Bes	Vrijwillig molenaar
J. Bakker	Vrijwillig molenaar
B. Batenburg	Vrijwillig molenaar
N. Kemp	Leerling molenaar
A. van Strien	Lid
J. Bruins	Vrijwillig molenaar
M. Reijnhout	Leerling molenaar

Draai- en maalactiviteiten

Behalve het bezoek tijdens de normale openingstijden, op de tweede zaterdag van de maand en meestal op donderdag als de molens draaien, zijn de volgende activiteiten het vermelden waard.

Snuiftabakfabricage

Op basis van de door de Hail & Cotton International Group ter beschikking gestelde tabak produceren we nu een beperkt assortiment snuiftabak, voor het merendeel gebaseerd op historische recepten.

Dit jaar hebben we de karottensnuif St. Omer No. 1 voor het eerst op de markt gebracht. Dit was zo'n succes dat de voorraad binnen enkele weken uitverkocht was. Daarnaast hebben we in overleg met een Poolse kennis twee historische recepten uit Polen doen herleven: de Hermbstedter's Brasil en de Hermbstedter's Brasil met Kashubian saus. Ook deze soorten werden positief ontvangen.

Ook werd er verder geëxperimenteerd met het gereconstrueerde koppel snuifstenen. Nu ligger en loper van hetzelfde scherpstel zijn voorzien hebben we de Latakia Ao 1860 gemalen. Het resultaat was goed. Na malen was de opbrengst over de zeef van 250 µ ca. 10 %.

Het malen van de Virginia tabak over het zuidelijke koppel platte stenen in de Ster leverde dit jaar weer een goede bijdrage aan de productie.

Specerijenmaaldery

Ook dit jaar is op de kollergang van De Ster weer kaneel gemalen. We hebben deze kaneel als "met windkracht gemalen" specerij op de markt gebracht. Dat de geur van deze specerij door het publiek gewaardeerd wordt blijkt wel, want van veel bezoekers horen we bij binnenkomst: "Wat ruikt het hier lekker, is dat kaneel?" Ook de verkoop van busjes kaneel wordt door het publiek op prijs gesteld.

Dit jaar raakte de voorraad koek/speculaaskruiden aan het eind. Om toch onze klanten te kunnen voorzien is er contact gezocht met Catz International BV. Dit bedrijf is bereid om ons op beperkte schaal te sponsoren met specerijen. We hopen dan ook komend jaar naast de "met windkracht" gemalen kaneel ook met windkracht gemalen koek/speculaaskruiden op de markt te kunnen brengen.

Op de kollergang in De Lelie werd dit jaar ook weer piment gemalen.

In de kapperij van De Lelie zijn nu bijna alle kuipen gevuld met sereh. Om te zorgen dat we hier weer kunnen stampen zonder alle stof werd de sereh bevochtigd met water en zonnebloemolie.

De expositie

Op de voorraadzolder van De Ster trekt de kleine expositie van Silvo BV over specerijen en de historische banden tussen de molens en dat bedrijf nog steeds de aandacht. Dat het merk "De Ster" populair was blijkt wel uit het feit dat nog steeds heel veel mensen de busjes herkennen: "Ja die gebruik ik nog wel".

Tot onze spijt is er een einde gekomen aan de sponsoring door Silvo B.V. doordat het moederbedrijf McCormick in Papendrecht nog slechts een distributiepunt van Silvo producten gehandhaafd heeft. De expositie heeft daardoor een deel van zijn waarde verloren, te meer daar de geëxposeerde verpakkingen niet meer gebruikt worden.

Sinds molendag 2007 is op een aantal panelen de expositie "Molens rond de Kralingse plas" te zien. De expositie geeft een beknopt overzicht van de geschiedenis van de molens die rond de plas gestaan hebben.

Ook geeft een aantal reclameborden en een vitrine een kleine selectie van de vele snuifsoorten die nog steeds over de gehele wereld gebruikt worden.

Van de kinderen van de heer A. den Outer mochten we een aantal bundels tabaksbladeren ontvangen die door hun vader als laatste makelaar in tabak bewaard zijn gebleven. Deze bundels zijn ook in de expositie opgenomen.

Tevens zijn een klein formaat kerfmachine en tabakstrommel aanwezig. Deze zijn geschonken door de weduwe van de heer Van Beek, oud voorzitter van de Vereniging Nederlandse Kerftabakindustrie.

De tabaksplantage

Dit jaar hebben we weer rooktabak, Nicotiana tabacum, boerentabak, Nicotina rustica en siertabak, Nicotiana allata naast molen De Lelie gekweekt. Dit jaar was voor de cultuur van tabak een goed jaar, warm en voldoende vocht. We hebben dan ook weer blad en zaad kunnen oogsten. Veel bezoekers verbazen zich steeds weer dat er

hier tabak gekweekt kan worden.

Koninginnedag

Op deze koninginnedag, die tevens kroningsdag van Koning Willem Alexander was zijn de molens zijn zoals gebruikelijk, met om en om rood wit blauwe en oranje vlaggen tussen de enden en de driekleur met wimpel in top, versierd. Als extra was er deze keer, net als bij de kroning van zijn moeder, tussen de bovenste enden de koningskroon bevestigd. Deze operatie werd door Aad fotografisch vastgelegd. Zie hiervoor de reportage op You Tube: Molen De Ster te Rotterdam in mooimakersgoed. Er zijn verder geen activiteiten geweest.

4 en 5 mei

Op 4 mei hebben beide molens van 16 tot 20 uur in de rouw gestaan met de driekleur halfstok.

Op 5 mei zijn de molens weer mooi gezet, maar nu met afwisselend de nationale driekleur en de groen wit groene vlaggen van de stad Rotterdam tussen de enden en de driekleur in top. Er zijn verder geen activiteiten geweest.

Nationale Molendag

Met een ZZO wind kracht 3 en een wisselende bewolking ontvingen we zo'n 110 bezoekers. Ook werd door Radio Rijnmond dit jaar interview met de molenaars uitgezonden.

13 mei

In het kader van de "Museummaandag", georganiseerd door de Bankgiroloterij, werd in het verzorgingstehuis Pniël voor 25 - 30 personen een voordracht over de molens en de snuiffabricage verzorgd.

31 augustus

Ter gelegenheid van de Drakenboot races waren de molens dit jaar voor publiek geopend.

Open Monumentendag

De molens waren dit jaar ook weer als traditionele monumenten opgenomen in de publicatie van Open monumentendag. Behalve aan Open Monumentendag deden de molens ook mee aan 24 uur Cultuur en het Parkenweekend. Hoewel het weer niet voor bezoekers niet uitnodigend: Buiig en een toenemende, naar NW draaiende wind, konden we toch 150 bezoekers verwelkomen.

17 oktober

Ter gelegenheid van de 85ste verjaardag van onze mentor molenaar de heer Van Harrewijzen zijn de molens mooi gezet.

Onderhoud

Het onderhoud aan de molens valt grofweg gesproken in twee delen uiteen. Het groot onderhoud, uitgevoerd door vaklieden, hierbij moet gedacht worden aan molenmakerswerk, schilderwerk en dergelijke en het routinematig onderhoud, dat door de molenaars wordt uitgevoerd.

Groot onderhoud

Dit jaar is het complete gevlucht van De Ster vernieuwd. De nieuwe roeden zijn geheel gegalvaniseerd ter bescherming tegen vooral inwendige roest. Op de website is hierover een fotoverslag te vinden (zie hiervoor: <http://www.snuifmolens.nl/nieuws/nieuws.html>). Verder werden ook de schenen (stalen strippen waarin de as gelagerd is) van de wentelas in De Ster gezekerd door ze vast te zetten met stalen banden.

Het kruierwerk (dit is het lager waar de kap met wieken op draait) van De Lelie werd door de molenmaker voorzien van stalen platen tegen het inslijten. Ook werd al het gaande werk nagezien, afgesteld en waar nodig opnieuw vastgezet. Rond de vang (rem) rond op de molenas boven in de kap werken nieuwe vonkenplanken aangebracht ter bescherming van de rieten kap.

Routinematig onderhoud

Ook dit jaar werd het knotten van de bomen op de werf van De Lelie en De Ster weer voortgezet. De goten werden regelmatig geschoond. Diverse taatsen, lagers en zeilrails werden regelmatig gesmeerd en de kammen gewassen. Hekwigjes werden vastgezet en eventueel vervangen.

De Lelie

Begin dit jaar werd het snuifkoppel gemonteerd en proef gedraaid met Latakia Ao 1860. Het resultaat was positief. We konden een opbrengst van 10% over de 250µ zeef noteren.

Halverwege het jaar moest de museumzaal van het karottenfabriekje ontruimd worden. De trekbank en de striptafel zijn gedemonteerd en met de wandborden in de molen opgeslagen.

Jan Bakker heeft de zeilen gerepareerd, zodat ze nog jaren dienst kunnen doen.

De Ster

Voorafgaande aan de definitieve reparatie werden de schenkels van de wentelas provisorisch vast gezet. Het penlager werd schoongemaakt en van nieuw vet voorzien.

Biotoop

Dit jaar is er geen verandering de biotoopsituatie gekomen. De bomen groeien nog steeds en dit is een blijvende ergernis voor de molenaars. Ondanks alle pogingen om tot een meer aanvaardbare situatie voor de molens te komen, is de medewerking van de (deel)gemeente minimaal.

In het bestemmingsplan Kralingse Bos van 2008 werd voor de molens een molenbeschermingszone opgenomen. Dat houdt in dat binnen 100 meter rond de molen geen bebouwing of beplanting hoger dan de onderste punt van de wiek mag worden opgericht. Tussen 100 en 400 meter mag de hoogte van de bebouwing/beplanting niet 1/30 hoger zijn dan van de afstand tussen het bouwwerk/beplanting en de molen, gerekend vanaf de onderste punt van de verticaal staande wiek.

Eind 2008 werd door de werf Kralingen-Crooswijk van Gemeentewerken het bosperceeltje ten zuiden van De Ster geknot.

Na een werkbezoek van de portefeuillehouder Wonen, Buitenruimte en Milieu van de deelgemeente Kralingen-Crooswijk en een deputatie van betrokken ambtenaren in mei 2009 bleek dat: "de situatie inderdaad onvoldoende is" en dat: "Het beheer van de beplanting er in de toekomst op gericht zal zijn de windvang te verbeteren of toch in ieder geval niet te verslechteren." en: "Verdere mogelijkheden voor verbeteren van het zicht op de molens zijn beperkt."

Vorig jaar is in het kader van het provinciale themajaar 2011 Kinderdijk en de Zuid Hollandse molens door de vereniging De Hollandsche Molen een nieuwe biotoopbeoordeling uitgevoerd. Wat het resultaat voor de molens aan de Kralingse plas is, is nog steeds niet bekend. Wel zouden de ambtenaren van de provincie, die samen met Sanneke Nulkens, lid van Provinciale Staten in december 2010 in het kader van de Nationale Vrijwilligersdag een bezoek aan de molen bracht, aandacht aan de situatie schenken. Tot op heden is er nog geen reactie van de provincie en is er ook geen verandering in de situatie gekomen.

Volgens Het Nederlandse Molenbestand van 1997! krijgt de biotoop van zowel De Ster als De Lelie het cijfer 2 op een schaal van 5. Dit cijfer heeft de volgende definitie:

Bedenkelijk. Grotendeels (270°) ingebouwd of ingegroeid.

-er is rond de molen veel bebouwing die te hoog is. Of er staan teveel bomen;

-slechts bij één bepaalde windrichting kan de molen nog malen.

Als, wat de windvang betreft, een cijfer 3 gegeven zou worden, maar de belevingswaarde is gering, dan komen we in zo'n geval op het cijfer 2.

De belevingswaarde wordt gedefinieerd als 't volgt:

Daarbij wordt erop gelet hoe de molen tegen de lucht afsteekt, hoeveel vrije ruimte hij om zich heen heeft en of de schaal van de omgeving past bij de molen.

Wat het resultaat van biotoopbeoordeling 2010 is, is bij de totstandkoming van dit jaarverslag nog steeds niet bekend. Het Nederlandse Molenbestand is in 1997 uitgekomen. Sindsdien zijn aan de noordkant van de molens hoog opgaande bomen, zoals eiken, iepen, essen en elzen aangeplant waardoor de situatie op termijn nog verder zal verslechteren.

Bezoekers

Zoals gebruikelijk waren de molens dit jaar weer elke tweede zaterdag van de maand en op een groot aantal donderdagen voor publiek geopend.

Het totaal aantal bezoekers is dit jaar licht afgenomen. We ontvingen, geschat, zo'n 871 bezoekers. Eén van de redenen zou kunnen zijn dat we dit jaar niet mee hebben gedaan aan het jeugdvakantiepaspoort en de Rotterdampas. Reden daarvoor was dat de organisatoren de deelnemende organisaties verplichten om van alle

bezoekers de postcodes te registreren en door te geven. De buitenlandse bezoekers maakten dit jaar ca. 10% van het totaal uit. Onder deze buitenlanders waren Chinezen, Amerikanen en Fransen de grootste groepen met respectievelijk 1,4%, 1,0% en 0,9%. Verder waren onder de buitenlandse bezoekers Belgen (0,8%), en Brazilianen en Russen (0,7%) het sterkst vertegenwoordigd. Nederlandse groepen die de molens bezochten waren: de buitenschoolse opvang uit Rhoon, de Eben Haezerschool Capelle aan den IJssel, de Red Hat society uit Rotterdam, personeel van Philip Morris te Eindhoven, een groep internationale studenten van de Hogeschool Rotterdam, leerlingen van de Vreewijkschool, deelnemers aan het jeugdfestival van Bergschenhoek, enkele familiebijeenkomsten en een paar buitenlandse snuiftabak gebruikers.

Publiciteit

Zaterdag 30 maart werd in het AD/Rotterdams Dagblad een raadplaat geplaatst van molen De Ster in aanbouw. De week daarop werden de reacties geplaatst, waaronder die van ons. Op 4 april werd door de schrijver Ernst van der Kwast in WORM het centrum voor avantgardistische recreatie tijdens de Rotterdam Late Night Show met een "ode aan de molenaar" aandacht geschonken aan de molens. Op molendag werd een interview aan Radio Rijnmond gegeven. Ter gelegenheid van het vervangen van het gevlucht van De Ster werden interviews gegeven aan Radio Rijnmond en het AD/Rotterdams Dagblad. Ook werd door het AD/Rotterdams Dagblad en De Ster aandacht besteed aan de presentatie van het "belevenishek".

Op YouTube zijn ook enkele filmpjes over de molens te vinden.

Daarnaast zijn de molens ook te vinden op diverse websites voor uitstapjes.

Website

Onze lid Jan Bakker heeft zich ook dit jaar bezig gehouden met de vernieuwing van onze website. De website is gekoppeld aan een "echte" webwinkel en bestellingen kunnen nu direct betaald worden via iDEAL en bankoverschrijvingen. Tot onze spijt moesten wij dit jaar constateren dat creditcard betalingen niet meer mogelijk zijn omdat de creditcard maatschappijen geen betalingen voor tabak en tabaksproducten accepteren.

Het adres is nog steeds:

<http://www.snuifmolens.nl>

De website werd over de hele periode dat deze in de lucht is en tot en met 31 december 2013 42.368 maal bezocht. Hiervan kwam 83,7% uit Europa; 12,6% uit Noord-Amerika; 1,4% uit Azië 0,5% uit Australië; 0,4% uit Zuid-Amerika; 0,2% uit Afrika; 0,1% uit Midden-Amerika. Van 1,0% kon niet vastgesteld worden uit welk werelddeel. Het merendeel van de bezoeken kwam uit Nederland: 56,1%. De VS kwam op tweede plaats met 11,4%, verder waren er nog bezoeken uit 95 andere landen.

Het jaar in cijfers

De molens

De Ster	2013	2012	2011	2010	2009
Aantal draaidagen	62	69	69	75	74
Aantal draaiuren	349	372	392	414	392
Tellerstand per 31/12	51910	905.799	781.369	642.500	466.545
Aantal omwentelingen	146.111	124.430	138.869	175.955	142.020

De Lelie	2013	2012	2011	2010	2009
Aantal draaidagen	33	41	29	38	30
Aantal draaiuren	183	230	162	209	157
Tellerstand per 31/12	123.913	16.128	926.000	846.979	730.070
Aantal omwentelingen	107.785	90.128	79.021	116.909	80.456

De bezoekers

Land	2013		2012		2011		2010		2009	
	Aantal	Perc.	Aantal	Perc.	Aantal	Perc.	Aantal	Perc.	Aantal	Perc.
Nederland	785	89,9	765	82,2	1195	90,5	884	86,7	772	87,5
USA	9	1,0	8	0,9	17	1,3	6	0,6	27	3,1
Frankrijk	8	0,9	1	0,11	3	0,2	4	0,4		
België	7	0,8	3	0,3	7	0,5	65	6,4		
Rusland	6	0,7			25	1,9			4	0,5
Oostenrijk	5	0,6	3	0,3						
Argentinië	5	0,6			2	0,2				
Duitsland	4	0,5	36	3,9	1	0,1	4	0,4	3	0,3
Italië	4	0,5	1	0,1	1	0,1	10	1,0	2	0,2
Zwitserland	3	0,3	2	0,2						
Engeland	2	0,2	3	0,3	14	1,1	12	1,2	20	2,3
Zuid Afrika	2	0,2			1	0,1	2	0,2		
Servië	2	0,2								
Slowakije	2	0,2							2	0,2
IJsland	2	0,2								
Canada	1	0,1	3	0,3			3	0,3		
Noorwegen	1	0,1	4	0,4					2	0,2
Oekraïne	1	0,1								
Japan					2	0,2	1	0,1		
Schotland									4	0,5
Australië			3	0,3			4	0,4		
Bulgarije							4	0,4	1	0,1
Denemarken			2	0,2	1	0,1				
Spanje			23	2,5	26	2,0			20	2,3
Zuid Korea			5	0,5			3	0,3		
Filipijnen							1	0,1		
Roemenië					2	0,2			5	0,6
Hong Kong							4	0,4		
Polen					5	0,4	4	0,4		
Tsjechië			3	0,3						
Marokko							2	0,2		
Vietnam					2	0,2				
Bolivia			1	0,1	1	0,1				
Peru					2	0,2				
Maleisië					1	0,1				
Estland					1	0,1				
Uruguay					2	0,2				
Thailand			1	0,1						
Maagdeneilanden			2	0,2						
Irak			4	0,4						
Totaal buitenland	88	10,1	166	17,8	125	9,5	136	13,3	110	12,5
Totaal	873	100,0	931	100,0	1320	100,0	1020	100,0	882	100,0

De website

Aantal bezoeken per jaar

Jaar	2013	2012	2011	2010	2009
Aantal	5690	5311	5826	5362	2646

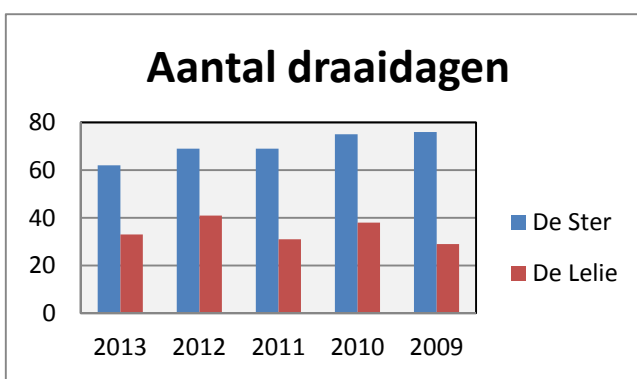
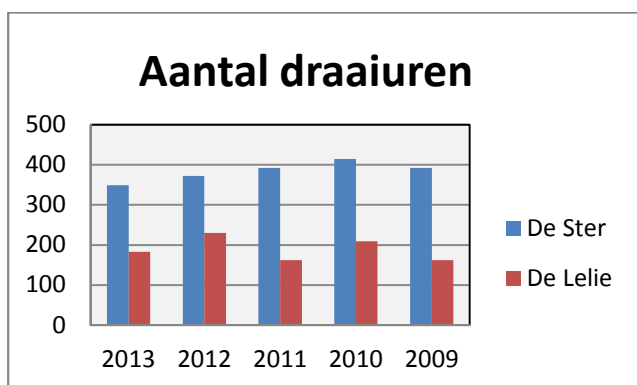
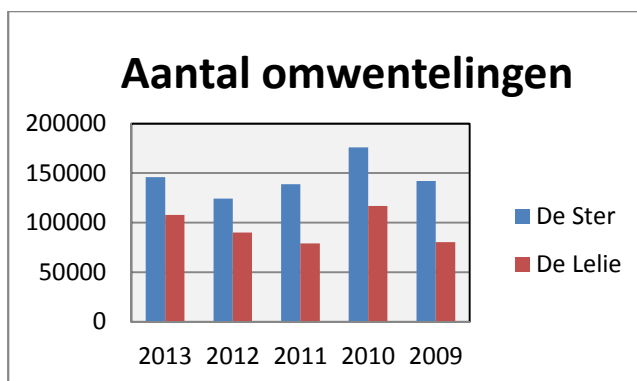
Het lage aantal in 2009 is het gevolg van een verschil in telling. In dit jaar zijn de bezoeken geteld, terwijl daarvoor en daarna "page views" zijn geteld. Het aantal bezoeken ligt zo'n 40% - 50% lager dan het aantal "page views".

Totaal aantal bezoeken per land (Cumulatief)

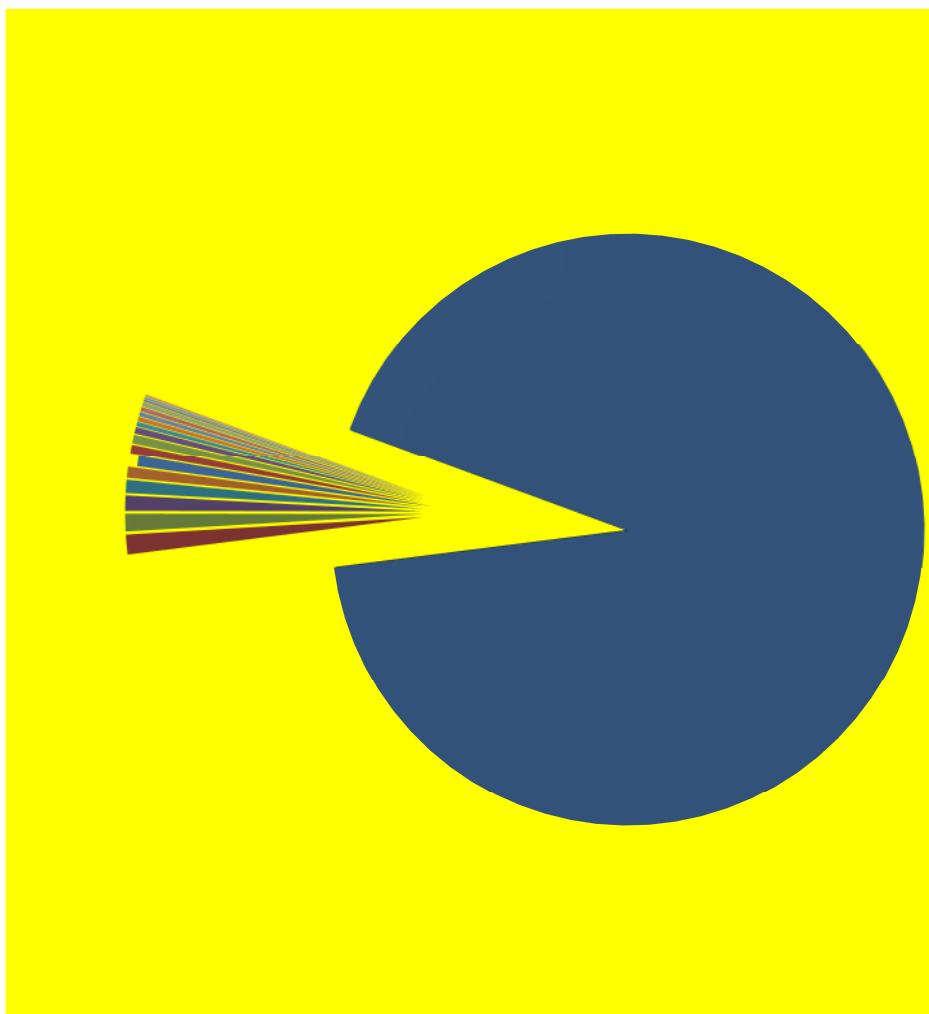
Herkomst	2013		2012		2011		2010		2009		2008	
	Aantal	Perc.	Aantal	Perc.	Aantal	Perc.	Aantal	Perc.	Aantal	Perc.	Aantal	Perc.
Nederland	23.760	56,1	20.662	56,3	18.106	57,7	15.102	59,1	12.712	63	11.054	63,0
Verenigde Staten	4.819	11,4	4.306	11,7	3.787	12,1	3.253	12,7	2.351	11,6	2.034	11,6
Duitsland	2.984	7,0	2.534	6,9	2.072	6,6	1.575	6,2	1.194	5,9	1.012	5,8
Verenigd Koninkrijk	2.057	4,9	1.839	5,0	1.487	4,7	1.129	4,4	794	3,9	772	4,4
Polen	1.883	4,4	1.488	4,1	1.046	3,3	559	2,2	167	0,8	152	0,9
België	1.114	2,6	1.015	2,8	907	2,9	806	3,2	672	3,3	593	3,4
Canada	511	1,2	442	1,2	355	1,1	253	1,0	179	0,9	159	0,9
Italië	360	0,8	303	0,8	187	0,6	103	0,4	78	0,4	65	0,4
Frankrijk	350	0,8	254	0,7	171	0,5	123	0,5	104	0,5	98	0,6
Zwitserland	341	0,8	296	0,8	267	0,9	183	0,7	100	0,5	90	0,5
Finland	300	0,7	247	0,7	213	0,7	182	0,7	107	0,5	96	0,5
Zweden	276	0,7	253	0,7	234	0,7	182	0,7	147	0,7	132	0,8
Spanje	218	0,5	181	0,5	143	0,5	122	0,5	61	0,3	59	0,3
Litouwen	207	0,5	201	0,5	184	0,6	135	0,5	79	0,4	22	0,1
Noorwegen	207	0,5	197	0,5	177	0,6	159	0,6	150	0,7	145	0,8
Australië	204	0,5	171	0,5	134	0,4	120	0,5	83	0,4	81	0,5
Tsjechië	173	0,4	96	0,3	70	0,2						
Denemarken	140	0,3	136	0,4	92	0,3	59	0,2	46	0,2	42	0,2
Bulgarije	135	0,3	129	0,4	94	0,3	73	0,3				
Oostenrijk	127	0,3	97	0,3	78	0,2	59	0,2	36	0,2	31	4,4
China	117	0,3										
Ierland	114	0,3	112	0,3	107	0,3	92	0,4	72	0,4	67	0,4
Israël	112	0,3	92	0,3	67	0,2	55	0,2	34	0,2	22	0,1
Brazilië	107	0,3	106	0,3	80	0,3	75	0,3	65	0,3	37	0,2
Griekenland	85	0,2										
De rest	1.667	3,9	1.384	3,8	1.248	4,0	1.042	4,3	893	4,5	712	4,1
Totaal	42.368	100,0	36.678	100,0	31.367	100,0	25.541	100,0	20179	100,0	17.533	100,0

In 2013 bestond de rest uit nog 70 andere landen.

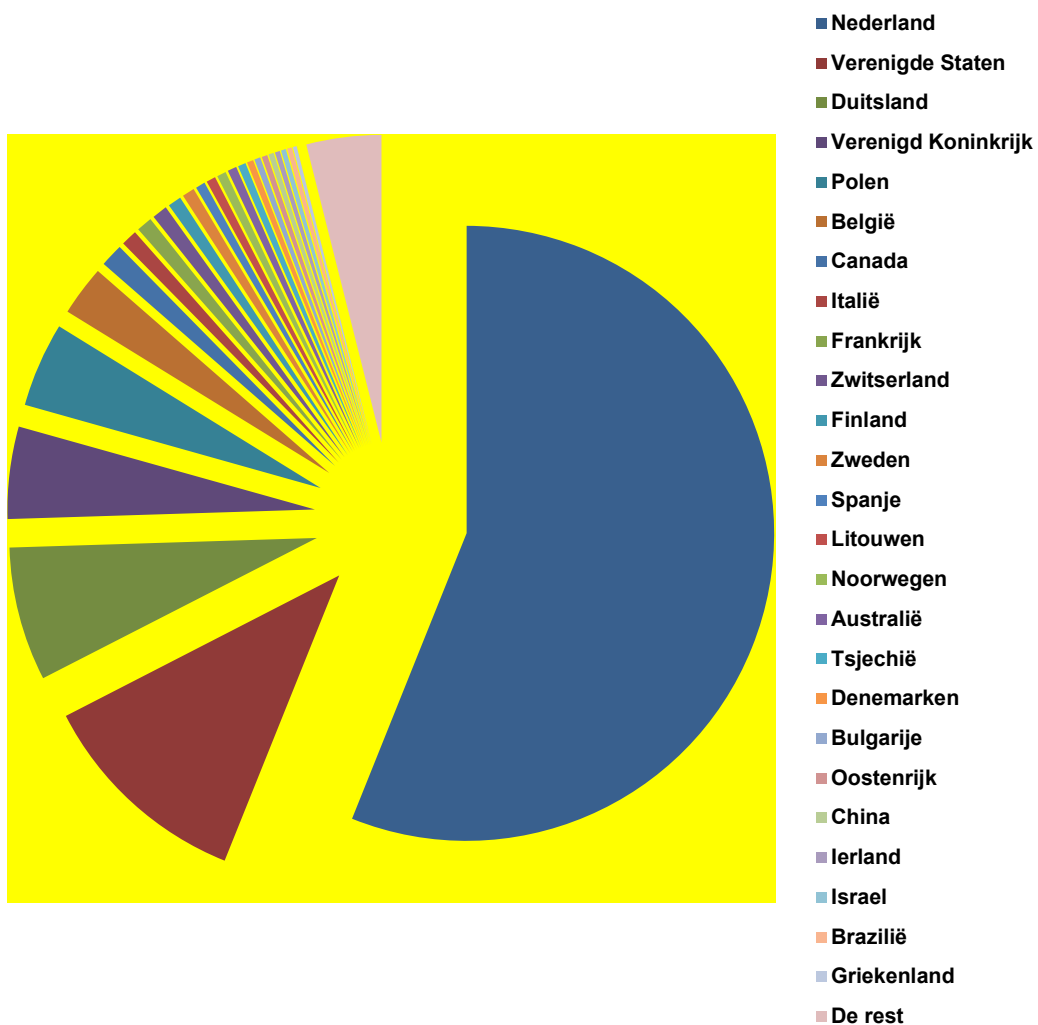
De Grafieken

Bezoekers

Page views website

De stichting

Naar aanleiding van het te koop zetten van de molens door de gemeente hebben wij ons op deze situatie beraden. Wij vinden dat de gemeente volledig gespeend is van enig historisch besef en zich bij daadwerkelijke verkoop schuldig maakt aan kapitaalvernietiging en verspilling van publieke gelden.

Vorig jaar is naar aanleiding van het te koop zetten contact gezocht door verschillende geïnteresseerden met ons contact gezocht. Als belangrijkste kunnen we noemen de vereniging De Hollandsche Molen en de heer Ouwerkerk van Parc Makelaars.

Het resultaat van deze acties was voor ons teleurstellend. Van de Hollandsche Molen noch van de gemeente Rotterdam hebben wij enige terugkoppeling ontvangen op onze inbreng bij het onderzoek naar de herbestemming van het Hioolencomplex.

Ook de heer Ouwerkerk kreeg van de dienst stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam geen enkele reactie op zijn voorstellen over herbestemming.

Wij heen daarom besloten om verder geen aandacht meer te besteden aan deze materie.

Tot onze verbazing hoorden we echter halverwege het jaar dat de stichting Vrienden van het Karottenfabriekje, in overleg met de dienst stadsontwikkeling, zich heeft opgeheven. Daarop bleek dat de "museumzaal" per 1 september leeg opgeleverd moest worden. Wij hebben ons toen ontfermd de nog overgebleven attributen van de expositie die ter gelegenheid van de opening in 1983 was ingericht. Hierdoor is het voor ons niet meer mogelijk groepen van meer dan 15 personen te ontvangen.

Ook de situatie rondom de zeilschool Henk van Gent bleef de situatie ongewijzigd. Dit ondanks uitspraken van wethouder Karakus en het besluit van de gemeenteraad dat er per 1 maart 2014 in deze kwestie gehandhaafd zou worden.

Lippoel Leaf BV sponsorde ons ook dit jaar weer met giften in natura. In 2007 vormde Lippoel Leaf samen de Compañía General de Tabacos de Filipinas S.A. uit Spanje de Compañía General de Tabacos de Filipinas S.A. (CdF groep). In 2011 vormde de CdF groep samen Hail & Cotton Inc. de Hail & Cotton International Group (HCIG).

Begin dit jaar namen we afscheid van onze contactpersoon bij de Douane. Dit omdat de bijzondere verbruiksbelasting op snuif- en pruimtabak per 1 januari 2013 is afgeschaft.

De verkoop van de snuif groeide dit jaar met zo'n 10%. Deze stijging is vooral te danken aan een sterke toename van de export naar onze vertegenwoordigers in China terwijl ook de export naar het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten toenam.

Ook konden we dit jaar 4 nieuwe soorten aan het assortiment toevoegen. De Mississippi tabak en de St. Omer No.1 recepten waren afkomstig uit het historische handboek voor de tabakshandelaren. De recepten voor de Hermbstedt's Brasil en de Hermbstedt's Brasil met Kashubian saus werden aangeleverd door Maciej Filas als oorspronkelijke Poolse snuifsoorten.

Verkoopcijfers

Totale snuifverkoop per jaar in kilogrammen

2013	2012	2011	2010	2009
107,9	94,9	66,9	72,7	53,0

De winkelverkoop in onderstaande tabel betreft alle directe verkopen in de molens of via de internetsite aan particulieren en binnenlandse tabaksdetaillisten van dit jaar. De export betreft verkopen aan buitenlandse wederverkopers. De Mentholin, Potpourri No. 1 en Potpourri No. 2 zijn tabaksvrije snuifsoorten. De cijfers geven het aantal grammen weer.

Snuifverkoop per soort en bestemming

Soort snuif	Winkel verkoop	Export Duitsland	Export V.K.	Export V.S.	Export Polen	Export China	Totaal
Latakia	3.875,0	4.100,0	900,0	3.300,0	400,0	850,0	13.425,0
Oranje	1.325,0	1.400,0	1.000,0	1.700,0	0,0	650,0	6.075,0
Pepermunt	1.800,0	400,0	1.200,0	800,0	0,0	250,0	4.450,0
A/P	1.650,0	1.800,0	1.200,0	2.600,0	0,0	1.450,0	8.700,0
Choco-L	700,0	1.400,0	0,0	600,0	0,0	450,0	3.150,0
Chococreme-L	200,0	2.600,0	1.250,0	800,0	400,0	850,0	6.100,0
Chocomint-L	200,0	600,0	0,0	200,0	0,0	350,0	1.350,0
Subtotaal	9.750,0	12.300,0	5.550,0	10.000,0	800,0	4.850,0	43.250,0
Macuba	1.037,5	1.300,0	1.200,0	1.100,0	300,0	625,0	5.562,5
Pompadour	262,5	700,0	1.000,0	500,0	700,0	1.175,0	4.337,5
Prins Regent	850,0	900,0	1.000,0	1.300,0	300,0	825,0	5.175,0
Hollandse Bolongaro	2.125,0	800,0	400,0	700,0	600,0	325,0	4.950,0
Bon Bon	325,0	100,0	400,0	1.800,0	300,0	850,0	3.775,0
Musino	612,5	600,0	400,0	1.000,0	200,0	125,0	2.937,5
Mettaijer	387,5	400,0	400,0	600,0	500,0	275,0	2.562,5
Gingerbread Snuff	362,5	300,0	400,0	1.500,0	700,0	450,0	3.712,5
Limburger tabak	437,5	700,0	800,0	700,0	300,0	325,0	3.262,5
Mississippi	475,0	700,0	800,0	1.400,0	300,0	125,0	3.800,0
St. Omer No. 1	225,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	225,0
Hermstedt's Brasil	312,5	500,0	0,0	0,0	0,0	25,0	837,5
Hermstedt's Brasil w. Kashubian sauce	287,5	500,0	0,0	0,0	0,0	25,0	812,5
Choco	287,5	500,0	400,0	900,0	0,0	625,0	2.712,5
Chococreme	300,0	900,0	3.900,0	3.300,0	600,0	1.050,0	10.050,0
Chocomint	87,5	400,0	400,0	300,0	300,0	275,0	1.762,5
Subtotaal	8.375,0	9.300,0	11.500,0	15.100,0	5.100,0	7.100,0	56.475,0
Mentholin	475,0	3.000,0	0,0	1.200,0	0,0	500,0	5.175,0
Potpourri No. 1	175,0	700,0	0,0	300,0	0,0	725,0	1.900,0
Potpourri No. 2	62,5	600,0	0,0	200,0	0,0	250,0	1.112,5
Subtotaal	712,5	4.300,0	0,0	1.700,0		1.475,0	8.187,5
Totaal	18.837,5	25.900,0	17.050,0	26.800,0	5.900,0	13.425,0	107.912,5

De verkoop van "met windkracht gemalen" kaneel vertoonde dit jaar een lichte stijging. We verkochten 470 busjes à 50 gram en daarnaast nog onverpakt 9,0 kg en 3,1 kg kaneelstokjes.

Komend jaar willen we trachten om ook weer koek/speculaaskruiden te gaan malen. We hebben hiertoe contact gezocht met Catz International B.V. Zij hebben toegezegd te willen bekijken hoe zij ons zouden kunnen helpen met het verkrijgen van de grondstoffen hiervoor. Op het moment van verschijnen van dit jaarverslag zijn de eerste proeven voor de productie koek/speculaaskruiden reeds genomen.

Hoogtepunt van dit jaar was natuurlijk de presentatie van het belevenishek door Manuel Kneepkens op 14 december. De aanwezigen genoten van de toespraak en het gedicht dat de presentator speciaal voor de deze gelegenheid had geschreven. Om u ook nog iets van de stemming te laten proeven gaat het gedicht hierbij.

De Plasmolens

*De Plasmolens zien toe
wijsneuzig wiekend
middag na middag, ochtend na ochtend*

*Hoe het wit plezier van zeilboten 's zomers
langzaam overgaat
in de bevroren adem van schaatsers, 's winters*

*Ach, Plasmolens, als heel dit tabaksbruin
najaarsdorp Kralingen
behoren jullie
de scharlakenrode mondschilders
Mevrouw. Zonsondergang*

*Zie, hoe zij goudgeel vereeuwigt
haar beide stokoude minnaars
De Ster en De Lelie*

*Gelukzalig lieflijk
als spanen doosjes
snuiftabak*

Allen die een bijdrage hebben geleverd ten behoeve van Stichting de Kralingse Snuif en Specerijen Compagnie De Ster en De Lelie willen wij hier hartelijk danken voor hun inspanning.

Financieel jaarverslag

1. Balans per 31 december 2013 van De Stichting de Kralingse Snuif- en Specerijen Compagnie De Ster en De Lelie

Balans			
Aktiva		Passiva	
Giro	€ 1.329,77	Eigen vermogen	€ 24.658,28
Rabo	€ 3.051,46	Crediteuren	€ 262,50-
Kas	€ 432,55		
Rabo spaarrekening	€ 19.582,00		
Debiteuren	€ 0,00		
	€ 24.395,78		€ 24.395,78

2. Resultatenrekening over 2013 van De Stichting de Kralingse Snuif- en Specerijen Compagnie De Ster en De Lelie

Uitgaven		Inkomsten	
Gereedschappen en materialen		Sponsoren Belevenishek**	
-	€ 0,00	HMA Schadee Fonds	€ 1.500,00
Produktiekosten snuiftabak		Stichting Juriaanse	€ 3.500,00
grondstoffen	€ 985,24	Prins Bernard Cultuurfonds	€ 2.400,00
accijns*	-€ 69,00		
porto- en verpakings kosten	€ 2.074,43	Inkomsten	
kosten webshop	€ 550,32	donateurs	€ 275,00
	€ 3.540,99	verkoop snuif	€ 8.321,91
Presentatie kosten		verkoop overig	€ 680,20
Eur. Route of Industrial Heritage	€ 100,00	rente spaarrekening	€ 284,24
Stg Nederlandse Tabakshistorie	€ 100,00		
Vereniging Musea Rotterdam	€ 25,00		
	€ 225,00		€ 9.561,35
Overige kosten			
kosten belevenishek	€ 11.959,67		
kosten website	€ 128,11		
bank kosten	€ 406,13		
diverse kosten	€ 665,99		
	€ 13.159,90		
Overschot boekjaar 2013	€ 35,46		
	€ 16.961,35		€ 16.961,35

* heffing op snuiftabak is vervallen, dit betreft een teruggave

** een deel van de sponsorbijdragen voor het belevenishek zijn gedaan in 2012

3. Begroting voor 2014 van De Stichting de Kralingse Snuif- en Specerijen Compagnie De Ster en De Lelie

Uitgaven		Inkomsten	
Gereedschappen en materialen		Sponsoren	
overig	€ 100,00	-	€ -
	€ 100,00		€ 0,00
Produktiekosten snuiftabak		Inkomsten	
grondstoffen	€ 1.000,00	donateurs	€ 100,00
porto- en verpakings kosten	€ 2.500,00	verkoop snuif	€ 6.000,00
kosten webshop	€ 550,00	verkoop overig	€ 500,00
	€ 4.050,00	rente spaarrekening	€ 250,00
Presentatie kosten			
website	€ 50,00		
Eur. Route of Industrial Heritage	€ 100,00		
Stg Nederlandse Tabakshistorie	€ 100,00		
Vereniging Musea Rotterdam	€ 25,00		
overig	€ 100,00		
	€ 375,00		€ 6.850,00
Overigen			
heffing kamer van koophandel	€ 50,00		
bank kosten	€ 400,00		
overig	€ 1.000,00		
	€ 1.450,00		
Overschot boekjaar 2014	€ 875,00		
	€ 6.850,00		€ 6.850,00

4. Toelichting begroting voor 2014 van De Stichting de Kralingse Snuif- en Specerijen Compagnie De Ster en De Lelie

Gezien de onzekere toekomst van de molens hebben we ons voor het komend jaar beperkt tot een sobere begroting.